

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BEDARD, NICOLE

**Cum să ne comportăm cu copiii în funcție de
temperamentul lor** / Nicole Bédard ; trad.: Sihleanu
Alexandra. – București : Orizonturi, 2015
ISBN 978-973-736-290-2

I. Sihleanu, Alexandra (trad.)

159.922.7

ehnoredactare: *Puiu Enache*

Nicole Bédard:

**Les besoins et les attentes des enfants
selon leur tempérament**

oate drepturile asupra ediției în limba română sunt rezervate

Editurii ORIZONTURI – București

Bdul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20

telefon: 021/3177679, 0744531333

e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

Nicole Bédard

Cum să ne comportăm cu copiii în funcție de temperamentul lor

Traducere din limba franceză de
Alexandra Sihleanu

Editura ORIZONTURI

Bibliografie

- LE GALL, André. *Caractérologie des enfants et adolescents*, Paris, Presses Universitaires de France.
- LE SENNE, René. *Traité de caractérologie*, Paris, Presses Universitaires de France.
- MOUNIER, Emmanuel. *Traité de caractérologie*, Paris, Éditions du Seuil.
- SHELDON, W. H. et STEVENS, S. S. *Les variétés du tempérament*, Paris, Presses Universitaires de France.

Cuprins

Introducere.....	5
Definiții.....	7
Personalitatea	7
Temperamentul.....	9
Caracterul.....	17
Aptitudinile	20
Copilul cu temperament emotiv	23
Atitudinea și comportamentul.....	23
Legătura afectivă	27
Învățătura și cunoașterea.....	28
Fizicul său.....	29
Expresia necesităților sale.....	31
Mâncarea.....	31
Îmbrăcămintea.....	32
Somnul	33
Jocurile și distracțiile	35
Prietenii.....	37
Ieșirile în grup sau cu familia	38
Trăsăturile cele mai agreabile și cele mai neplăcute.....	40
Frazele-cheie.....	42
Nevoile și așteptările sale.....	42
Copilul cu temperament activ	45
Atitudinea și comportamentul.....	45
Legătura afectivă	49
Învățătura și cunoașterea.....	51
Fizicul său.....	53
Expresia nevoilor sale.....	54
Hrana	54
Îmbrăcămintea.....	55
Somnul	56
Jocurile și distracțiile	58

Prietenii.....	60
Ieșirile în grup sau cu familia	62
Trăsăturile cele mai agreabile și cele mai neplăcute.....	64
Frazele-cheie.....	65
Nevoile și așteptările sale.....	66
Copilul cu temperament rațional	69
Atitudinea și comportamentul.....	69
Legătura afectivă	71
Învățătura și cunoașterea.....	73
Fizicul său.....	75
Expresia nevoilor sale.....	77
Hrana	77
Îmbrăcămintea.....	78
Somnul	79
Jocurile și distracțiile	81
Prietenii.....	82
Ieșirile în grup sau cu familia	84
Trăsăturile cele mai agreabile și cele mai neplăcute	86
Frazele-cheie.....	88
Nevoile și așteptările sale.....	88
Copilul cu temperament senzitiv	91
Atitudinea și comportamentul.....	91
Legătura afectivă	93
Învățătura și cunoașterea.....	95
Fizicul său.....	97
Expresia nevoilor sale.....	99
Hrana	99
Îmbrăcămintea.....	100
Somnul	101
Jocurile și distracțiile	102
Prietenii.....	104
Ieșirile în grup sau cu familia	106
Trăsăturile cele mai agreabile și cele mai neplăcute	108
Frazele-cheie.....	110

Nevoile și așteptările sale.....	110
Comparație între copiii cu diferite temperamente	113
Atitudinea și comportamentul.....	114
Legătura afectivă	115
Învățătura și cunoașterea.....	117
Fizicul	119
Hrana	120
Îmbrăcămintea.....	122
Somnul	124
Jocurile și distracțiile	126
Prietenii.....	128
Frazele-cheie.....	130
Potențialul	133
Interacțiunile dintre copii și adulți cu diferite temperamente	135
Copilul emotiv și adultul emotiv	137
Copilul emotiv și adultul activ	138
Copilul emotiv și adultul rațional	138
Copilul emotiv și adultul senzitiv	139
Copilul activ și adultul emotiv	140
Copilul activ și adultul activ.....	141
Copilul activ și adultul rațional	142
Copilul activ și adultul senzitiv.....	142
Copilul rațional și adultul emotiv	143
Copilul rațional și adultul activ	144
Copilul rațional și adultul rațional	145
Copilul rațional și adultul senzitiv	145
Copilul senzitiv și adultul emotiv	146
Copilul senzitiv și adultul activ.....	147
Copilul senzitiv și adultul rațional	148
Copilul senzitiv și adultul senzitiv.....	148
Copilul cu temperament mixt.....	151
Copilul cu temperament activ-emotiv	153
Atitudinea și comportamentul.....	153
Legătura afectivă	156
Învățătura și cunoașterea.....	157

Expresia nevoilor sale.....	158
Hrana	158
Îmbrăcămintea.....	159
Somnul	160
Jocurile și distracțiile	161
Prietenii.....	162
Frazele-cheie.....	162
Nevoile și așteptările sale.....	163
Copilul cu temperament activ-rațional...	164
Atitudinea și comportamentul.....	164
Legătura afectivă	166
Învățătura și cunoașterea.....	167
Expresia nevoilor sale.....	167
Hrana	167
Îmbrăcămintea.....	168
Somnul	169
Jocurile și distracțiile	169
Prietenii.....	170
Frazele-cheie.....	171
Nevoile și așteptările sale.....	171
Copilul cu temperament activ-senzitiv	172
Atitudinea și comportamentul.....	172
Legătura afectivă	174
Învățătura și cunoașterea.....	175
Expresia nevoilor sale.....	175
Hrana	175
Îmbrăcămintea.....	176
Somnul	177
Jocurile și distracțiile	177
Prietenii.....	178
Frazele-cheie.....	179
Nevoile și așteptările sale.....	179
Copilul cu temperament rațional-emotiv...	180
Atitudinea și comportamentul.....	180
Legătura afectivă	183
Învățătura și cunoașterea.....	183
Expresia nevoilor sale.....	184

Hrana	184
Îmbrăcămintea.....	185
Somnul	186
Jocurile și distracțiile	186
Prietenii.....	187
Frazele-cheie.....	188
Nevoile și așteptările sale.....	188
Copilul cu temperament rațional-senzitiv.	190
Atitudinea și comportamentul.....	190
Legătura afectivă	191
Învățătura și cunoașterea.....	192
Expresia nevoilor sale.....	193
Hrana	193
Îmbrăcămintea.....	194
Somnul	195
Jocurile și distracțiile	195
Prietenii.....	196
Frazele-cheie.....	197
Nevoile și așteptările sale.....	197
Copilul cu temperament senzitiv-emotiv...	198
Atitudinea și comportamentul.....	198
Legătura afectivă	200
Învățătura și cunoașterea.....	201
Expresia nevoilor sale.....	201
Hrana	201
Îmbrăcămintea.....	202
Somnul	203
Jocurile și distracțiile	203
Prietenii.....	204
Frazele-cheie.....	204
Nevoile și așteptările sale.....	205
Bibliografie	206

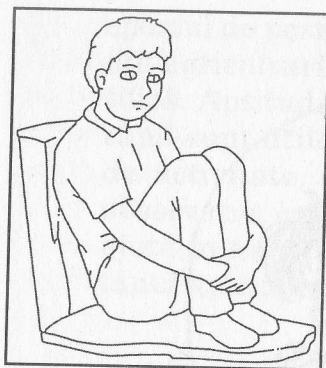
sportul de performanță, diversele domenii din agricultură, industrie, cercetare științifică. Aptitudinile sunt definite generale, când sunt utile în majoritatea domeniilor de activitate. Spre exemplu, spiritul de observație, care, dacă este bine dezvoltat, ajută în toate activitățile. Cea mai importantă aptitudine generală este inteligența.

Copilul cu temperament emotiv

Atitudinea și comportamentul

La o primă privire, pare jucăuș, vesel, visător și puțin naiv. Totuși, se observă ușor că dispoziția lui este foarte schimbătoare. Pentru o clipă, râde în hohote și, în secunda următoare, se îmbufnează pentru fleacuri. Acest copil este

caracterizat prin faptul că exagerează atunci când își exprimă emoțiile, atât tristețile cât și bucuriile. Comportamentul său are suișuri și coborâșuri. De fapt, orice senzație este trăită în mod frecvent ca un foc de paie. Într-o clipă, își schimbă atitudinea fără un motiv aparent; în

consecință, oamenii din preajma sa se simt deseori descumpăniți de reacțiile sale.

Chiar dacă nevoile sunt simple, situația se complică atunci când acesta are schimbări bruște în legătură cu așteptările sale, lucru care se întâmplă destul de des. Reacțiile sale sunt greu de înțeles, nu ajungi niciodată să afli pentru ce se comportă astfel în anumite situații. O atitudine atât de schimbătoare poate deveni problematică. Acest comportament infantil poate dura de obicei mai mulți ani. Pentru moment, acest copil se bazează pe faptul că unii adulți îi iartă cu ușurință abaterile sale de conduită: „Săracul de el! Este atât de tânăr și atât de sensibil...”. Întrucât asta pare să funcționeze, el își permite să acționeze tot ca un copil răsfățat.

Este important de știut că este înainte de toate un mare actor, ceea ce înseamnă că deseori, în spatele emoțiilor sale, el caută să-i facă

să reacționeze pe oamenii în fața cărora se dă în spectacol. Cu cât își dă seama mai mult că ajunge să le capteze atenția, cu atât mai mult se exteriorizează fără prea multe rețineri. Vorbește neconținut: este încă un mod de a se asigura că își captivează auditoriul, ca să nu spunem că îl ține prizonier! Acest copil poate deveni invaziv întreținând acest gen de comportament. Totuși, știe că pentru a fi plăcut de ceilalți și pentru a le putea obține afecțiunea, trebuie să se arate servabil. În consecință, va face dovadă de amabilitate pentru a profita mai târziu. Totuși, va exista și cealaltă față a lui. Este motivul pentru care se dovedește și seducător și plângăcios!

Dă mereu impresia că este foarte afectat de durerile sale. În anumite momente, dă chiar impresia că se hrănește din aceste dureri. Este atât de fragil pe cât pare? De fapt, copilul cu temperament emotiv este ușor timid și îi lipsește inițiativa. Nu foarte descurcăreț, el este dependent de mediu. În anumite situații, este dificil pentru el să-și accepte neputințele, căci se simte complet neajutorat și vulnerabil. Este departe de a se pretinde un erou, dimpotrivă, nu susține în niciun caz rolul copilului neînfricat. Lucru care nu îl împiedică să îi placă să fie perceput ca un personaj elogiat și venerat.

Nevoia sa de afecțiune îl determină să reacționeze astfel. Se răzvrătește rar atunci când îi cerem ceva, ascultând de obicei ce i se spune.

Venind din partea sa, acest gen de atitudine are ca scop să se facă apreciat ca fiind fermecător și agreabil. Totuși, el demonstrează repede nerăbdarea când nu se simte la înălțimea situației. Nu este rar ca, prin urmare, acesta să facă dovada nepăsării și a lipsei de motivație. Acest gen de comportament poate să-i facă pe cei care îl înconjoară să își piardă răbdarea.

Când vine timpul să își dea cu părerea sau să își împărtășească gusturile, pare indecis. Incapabil să rămână singur, pare descumpănit când este nevoit să petreacă timp cu el însuși. Se lamentează având un ușor tremur în voce, spune că se plictisește, târâind picioarele fără să știe ce să facă. S-ar putea crede că e pe punctul de a intra în colaps - ce actor! Adoră să joace cartea tragediei; din nefericire pentru cei din jur, performanța sa este aproape întotdeauna fără cusur!

Când este prins în flagrant delict, acest copil nu caută deloc să se apere. Din contră, face o figură de victimă în fața situației; coborând brațele și capul, își descrie astfel indispoziția. De fapt, el se abandonează mai mult decât se sustrage. Când se simte neînțeles sau nefericit, dă din picioare și plânge. Exceptând cazurile în care răbufnește, este rar agresiv. Nu-i stă în obicei să se manifeste cu furie. Dar când se pune pe plâns fără să explice de ce, cel mai probabil își dorește porția de afecțiune. Vrea să fie alintat și consolat de cei pe care îi iubește. Ceea ce ne aduce la cel mai înalt

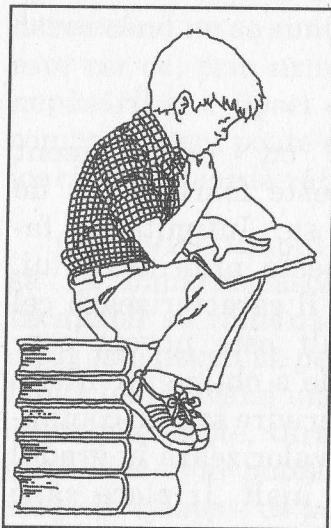
grad de satisfacție: să fie răsfățat ca un bebeluș. Atunci, să vezi explozie de bucurie, pentru el e suprema fericire!

Legătura afectivă

Copilul cu temperament emotiv este foarte legat de familia sa. Intimitatea familială este prioritatea lui. Ceea ce îl caracterizează cel mai mult este nevoia constantă de a obține atenție; o simplă privire sau un compliment îl valorizează în gradul cel mai înalt. Îi place să-și treacă mâna prin păr și să se alinte, asta îi dă automat o stare de bine. Legătura sa de încredere se stabilește mai ales cu persoane care se poartă cu el ca o mamă. Să ții un copil cu temperament emotiv de mână îi sugerează acestuia un fel de simbioză. În ciuda atenției sporite pe care i-o oferă cei din jurul său, acesta nu e niciodată pe deplin mulțumit și nici măcar securizat în plan afectiv. Dovezile de tandrețe și afecțiune îl consolează doar o perioadă de timp; el cere mereu mai mult, nu are niciodată destul. Această atitudine poate deveni prea solicitantă chiar și pentru cei care îi demonstrează că îl iubesc.

Învățătura și cunoașterea

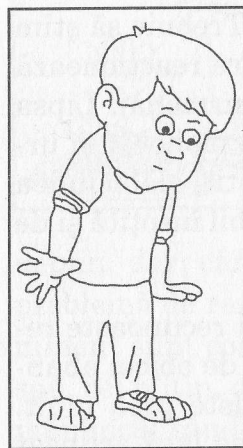
Copilul cu temperament emotiv nu vrea să-și risipească energia pentru a deveni mai autonom și matur. Când mediul îl solicită, caută să reziste la efortul fizic sau psihologic cerut. Nu pare interesat să experimenteze peste măsură. Dacă nu e bine susținut, descurajarea se instalează cu pași mari. Are o oarecare lentoare în a înțelege și concentrarea sa e de

intensitate slabă; o susținere asiduă îi este deci favorabilă pentru a învăța mai bine. Trăind într-o lume de vis, nu va face eforturi pentru a se integra complet în realitate.

Prea puțin îngrijorat în legătură cu performanțele sale, poate părea neglijent. Este evident că îi lipsesc elanul și interesul. Descoperirile care ar putea să îi hrănească intelectul nu îl interesează deloc; incontestabil, tot ce ceea ce își dorește este să se amuze. În ceea ce privește mediul educativ, acest copil se simte mai confortabil într-o grădiniță cu un mediu mai apropiat de cel familial. Aceasta reprezintă o a doua familie.

El funcționează mai bine în prezența unei educatoare nu prea exigente, dar care dispune de multă fantezie. Dacă ea mai dovedește și că îi face plăcere să lucreze cu copiii, atunci totul va fi mult mai simplu!

Fizicul său

Copilul cu temperament emotiv posedă de obicei un corp mai scund, de formă rotunjită, de tip îndesat. Totuși, nu pare a fi tensionat sau rigid. Când stă în picioare, are tendința de a aduce bazinul în față. Prin această poziție, el caută pur și simplu inconștient să ne trezească interesul. Un pic indolent în gesturi, brațele sale rămân de-a lungul corpului, clătinându-se ușor. Pasul său este lent și, deseori, are obiceiul să târâie picioarele. Nu îi place să stea în picioare prea mult timp, preferă să se ghemuiască la pământ sau să se lungească.

Figura sa are aerul de bebeluș, cu obrăjori rotunzi și dolofani. Destul de des, afișează aerul unui bebeluș mulțumit și chiar de bebeluș răsfățat. Nu caută să-i imite pe colegii săi mai mari. Dimpotrivă, el ține să fie recunoscut drept

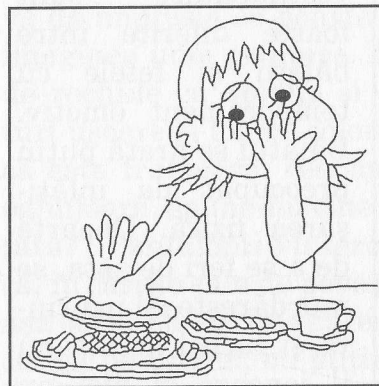
copilul cel mai agitat din grupul său. El speră ca acest fapt să îi dea posibilitatea de a obține niște privilegii. Dacă asta funcționează, atunci de ce ar trebui să renunțe la acest mod de a fi?

Sunt ocazii când acest copil rămâne brusc fără energie. Poate să ne dea impresia că reacționează astfel din capriciu sau prin absența motivației. Dar ce se întâmplă într-adevăr? Este vorba de lene sau de oboseală acumulată? Trebuie să știm că acest temperament este cel care reacționează cel mai rapid și cel mai rău la surmenaj. Lipsa somnului îl face destul de repede mohorât și urșuz. Când este obosit sau neliniștit, slăbiciunea sa se face simțită în picioare, posibil însoțită și de dureri de stomac.

Fiind o natură vulnerabilă, își recunoaște repede disconfortul și reacționează de obicei abandonându-se situației fără să reziste prea mult. Fără a se apăra în vreun fel, el se lasă aruncat pur și simplu fără a încerca să opună rezistență. Limitele lui fizice îi servesc deseori ca pretexte pentru a nu se implica mai energic. Când crede de cuviință, acestea îi pot servi drept scuze pentru lipsa de chef. Această strategie funcționează pentru un anumit timp, dar nu poate fi la nesfârșit placa lui de salvare pentru a se justifica.

Expresia necesităților sale

Mâncarea

Pentru copilul cu temperament emotiv, e mereu o sărbătoare să se aplece la masă în compania mai multor persoane. Adoră să mănânce; este gurmând, dar și foarte fin gourmet. Foamea sa este rar potolită pe

deplin, dar, când este cazul, are cu siguranță o problemă de rezolvat, căci orice situație sau eveniment sunt considerate ocazii bune de a mânca sau, cel puțin, de a ciuguli. Când se simte fericit, mănâncă; când este nefericit, mănâncă; tot mănâncă... mereu.

Mai presus de orice, preferatele lui sunt mâncărurile gătite de mama: spaghetti de mamei, tocana de mamei, supa de mamei... Totodată, e genul care pune sare în toate alimentele. Poate fi de asemenea tentat un pic cam mult de roșii. Ah, faimosul ketchup! A mânca este cea mai mare plăcere a sa. Așteaptă cu nerăbdare ora mesei și cu atât mai mult momentele gustărilor.

Îmbrăcămintea

Nevoile și gusturile vestimentare sunt foarte diferite între băieții și fetele cu temperament emotiv. Băiatul se arată puțin preocupat de înfățișarea fizică. Departe de a se feri de asta, se murdărește cu ușurință și lucrul acesta nu îl jenează și nici nu îl deranjează. Chiar

dacă este departe de a fi un mare sportiv, preferă hainele confecționate din bumbac. Se simte în largul lui pentru că acestea sunt confortabile și delicate. Mai mult, sunt suficient de largi pentru a se mișca în voie; mișcările și gesturile sale nu sunt astfel incomodate. El adoră să poarte pulovere cu imprimeuri diverse. Tricoul lui poate fi decorat cu emblema echipei de hochei preferate. Dacă acest tânăr suporter face o pasiune specială pentru un astfel de pulover, va fi dificil să îl convingi să și-l scoată; mai mult ca sigur că va dori să și doarmă cu el. Cum nu este orgolios cu privire la persoana sa, când colegii săi o să îl tachineze despre cum se îmbracă, nu va părea nici ofuscat și nici mâhnit.

Fetița cu același temperament este mult mai cochetă decât băiatul. Căutând în permanență să se înfrumusețeze, îi place mult să își împodobească părul cu panglici sau cu bentite. Asta îi va da impresia că poartă o coroană pe cap, ca în imaginea unei prințese. E atrasă în mod special de rochiile cu volane și dantele. Purtând țesături ușoare și foarte colorate, ea are sentimentul că este frumoasă, cea mai frumoasă! „Oglindă, oglinjoară, spune-mi cine e cea mai frumoasă din țară?”. Pantalonii o interesează mai puțin pentru că, în cărțile sale de povești, prințesele nu poartă așa ceva! Ea e prima care să-și dorească să-și dea cu oja pe unghii, cu puțină culoare la ochi și pe buze; tot pentru a semăna prințeselor, spune ea. Sub acest aer de cochetărie, ea pare că vrea să atragă atenția, dar nevoia ei adevărată este cu totul alta... De fapt, principala preocupare este să rețină atenția. Atunci, expusă în această micuță rochie, ea speră ca inima ei să nu treacă neobservată! În ciuda preferinței sale pentru aparițiile în stil de mică prințesă, ea nu lasă totuși să-i scadă dezinvoltura! Latura sa ușor îndrăzneată și câteodată chiar comportamentul de copil răsfățat sunt foarte întâlnite în comportamentul ei.

Somnul

Când vine timpul pentru nani, acest copilaș dorește să fie învelit seară de seară și, normal, să i se citească o poveste! Când începe să moțăie, se